

Õiguskantsler

Teie 11.04.2024 nr

Meie 18.04.2024 nr 6-1/240621/2402297

Trahviteate kättetoimetamine

Austatud avaldaja

Palusite õiguskantsleri hinnangut, kas juriidilistele isikutele trahviteate kättetoimetamist käsitlevad vääртеomenetluse seadustiku sätted on õiguspärased. Selgitasite, et Te ei ole saanud kätte Politsei- ja Piirivalveameti e-kirjaga saadetud trahviteadet ning seetõttu ei olnud Te hoiatustrahvist teadlik seni, kuni kohtutäitur selle Teile edastas. Soovite teada, kuidas Teil on võimalik oma õigusi kaitsta.

Hoiatustrahvi kättetoimetamist reguleerivad [vääртеomenetluse seadustiku \(VTMS\) § 54³](#) lõiked 1–5. Juriidilistele isikutele kohaldub VTMS § 54³ lõige 4, mille kohaselt võib trahviteate juriidilisele isikule saata registrisse kantud aadressil lihtkirjaga või elektrooniliselt VTMS § 41 lõike 4 kohaselt. Kui juriidilisele isikule saadetakse trahviteade registris avaldatud e-posti aadressil, siis loetakse teade kättetoimetatuks, kui teade saatmisest on möödunud 30 päeva. See tähendab, et trahviteate kättesaamise kinnitamine pole vajalik.

Õiguskantslerilt on ka [varem küsitud](#) VTMS § 54³ lõikes 4 sätestatu kohta. Neis avaldustes kirjeldatud asjaolusid arvestades polnud põhjust öelda, et VTMS § 54³ lõige 4 on põhiseadusega vastuolus.

Kohtu hinnangul peab juriidiline isik korraldama registris esitatud aadressil posti vastuvõtmise (Riigikohtu 03.03.2004 määrus nr [3-3-1-10-04](#), p 14). Ringkonnakohus on öelnud, et see seisukoht kehtib ka juriidilise isiku äriregistris märgitud elektronposti aadressile saadetud posti vastuvõtmise kohta (Tartu Ringkonnakohtu 15.10.2019 määrus [nr 3-19-1410](#), p 8).

Juriidilisel isikul on kohustus esitada registripidajale oma e-posti aadress ([äri-seadustiku](#) § 145 lg 1 punkt 2, [sihtasutuste seaduse](#) § 14 lg 1 punkt 3). Kättetoimetatuks saab lugeda üksnes registris avaldatud e-posti aadressil saadetud dokumendi (VTMS § 54³ lg 4). Juriidiline isik peab tagama, et äriregistrisse kantud e-posti aadress on õige ja toimiv, tal tuleb seda vastavalt seadistada ning oma e-posti kontrollida. Üldiselt kehtib põhimõte, et kui juriidiline isik ei ole seda hoolsuskohustust täitnud, jäävad sellega kaasnevad võimalikud kahjulikud tagajärjed (nt kaebetähtaegade ületamine, täitemenetluse alustamise tasu jms) tema enda kanda (vt viidatud Riigikohtu määrust).

Trahviteate edastamine e-postiga on kahtlemata kiirem ning riigile odavam kui selle edastamine posti teel lihtkirja või tähtitud kirjaga. Menetluse tõhususe kaalutlusel valitud lahenduste puhul tuleb aga tagada ka menetlusaluste isikute ning menetlusosaliste õiguste kaitse.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Neil põhjustel võib pidada VTMS § 54³ lõike 4 alusel trahviteate edastamist registrisse kantud e-posti aadressile õiguspäraseks lahenduseks. Kuigi üldiselt on võimalik eeldada, et juriidilisele isikule saadetud e-kiri jõuab kohale, peab riik olema erandite korral valmis e-kirja saatmist tõendama.

Kui juriidiline isik jätab talle saadetud hoiatustrahvi tähtajaks tasumata, esitatakse trahviteade koheseks sundtäitmiseks kohtutäiturile (VTMS § 54⁴ lg 2). Täitemenetluse läbiviimisel peab kohtutäitur tegutsema seaduslikult, järgides [täitemenetluse seadustiku](#) (TMS) tingimusi ja korda. Kuigi kohtutäitur pole pädev kontrollima täitedokumendi sisu, peab ta täitemenetluses kehtiva formaliseerituse põhimõtte kohaselt alustama täitemenetlust, kui täitmiseks esitatud dokument vastab formaalselt seaduse nõuetele (Riigikohtu 20.11.2013 määrus [nr 3-2-1-138-13](#), p 16 ja seal viidatud kohtupraktika). Kohtutäitur peab võtma tarvitusele kõik seadusega lubatud abinõud täitedokumendi täitmiseks, koguma täitemenetluseks vajalikku teavet ning selgitama täitemenetluse osalistele nende õigusi ja kohustusi (TMS § 8 lg 1).

Paraku ei saa välistada, et isikule määratud hoiatustrahv jääb tähtajaks tasumata seetõttu, et e-postiga saadetud trahviteade pole jõudnud kohale mõne tehnilise tõrke tõttu. Kui riik teeb trahviteate kättetoimetamisel vea või kui trahviteate kättetoimetamine ebaõnnestub isikust sõltumatul objektiivsel põhjusel (nt tekib elektrooniline tõrge ja e-kiri ei jõua saajani), siis on isikul võimalik oma õiguste kaitseks esitada täitemenetluses kaebus.

Kohtutäituri tegevust täitemenetluse korraldamisel saab vaidlustada eelkõige TMS §-des 217-218 sätestatud korras. Vaidlustamiseks tuleb esmalt esitada kaebus kohtutäiturile ja seejärel saab pöörduda maakohtusse tsiviilkohtumenetluse seadustikus sätestatud korras. Kohtutäituri tegevuse peale võib esitada kaebuse ka siis, kui isik leiab, et kohtutäitur pole kontrollinud trahviteate kättetoimetamist (TMS § 217). Riigikohtu hinnangul peab kohtutäitur trahviteate kättetoimetamist tõendavaid andmeid kontrollima, kuna need puudutavad täitemenetluse lubatavuse eeldusi. Kui trahviteadet pole isikule kätte toimetatud, pole alust täitemenetlust alustada (Riigikohtu 20.11.2013 määrus nr [3-2-1-138-13](#), p 16 jj).

Niisiis, abstraktselt hinnates on juriidilistele isikutele hoiatustrahvi elektroonilise kättetoimetamise korraldus põhiseaduspärane. Kui Te ei ole mingil põhjusel e-postile saadetud trahviteadet kätte saanud ning kohtutäitur ei ole täitemenetluse alustamisel trahviteate kättetoimetamise andmeid kontrollinud, siis võite oma õiguste kaitseks esitada kohtutäiturile kaebuse TMS §-s 217 sätestatud korras.

Kohtutäiturile kaebuse esitamisel tuleb järgida kaebetähtaega. Kohtutäituri otsuse peale saab talle kaebuse esitada kümne päeva jooksul alates päevast, kui isik sai otsuse tegemisest teada. Kui kohtutäituri otsusest teada saamisest ei ole veel möödunud kümnet päeva, siis on Teil võimalik kaaluda kaebuse esitamist. Kui kaebetähtaeg on juba möödunud, siis on TMS § 217 lõike 2 kohaselt võimalik koos kaebusega esitada kohtutäiturile ka kaebetähtaja ennistamise taotlus.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise